

Що буде з цінами на комунальні послуги?

Від підвищення цін на газ та теплопостачання області постраждають дуже по-різному. Підняття цін на комунальні послуги навряд чи відбудеться навіть після виборів. В третьому кварталі ВВП зростати не буде.

Мар'ян Заблоцький
maryan.zablotsky@erstebank.ua

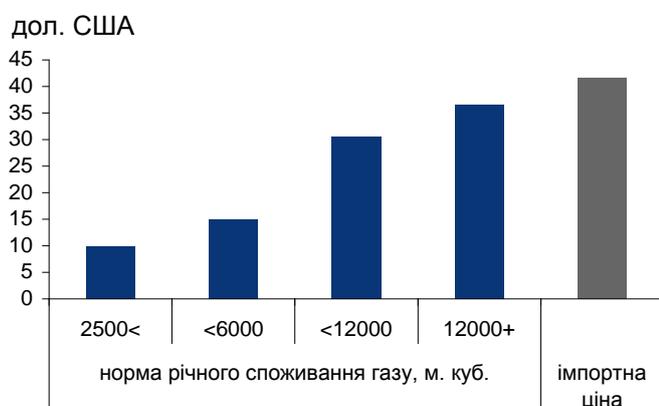
Валерій Хорошковський зустрівся з директором розпорядником МВФ Крістін Лагард

МВФ у вересні відвідає Україну

31 липня перший віце-прем'єр-міністр Валерій Хорошковський зустрівся з директором розпорядником МВФ Крістін Лагард. Згідно зі заявою Хорошковського наступний візит місії МВФ запланований на вересень. Основною темою обговорення є державний бюджет, зокрема ціни для населення на газ та теплопостачання. [МВФ наполягає](#) на необхідності підвищення ціни на газ для населення України на 30% і для підприємств комунальної теплової енергетики (ТКЕ) на 58%.

Більшість населення сплачує менше чверті вартості імпортного газу

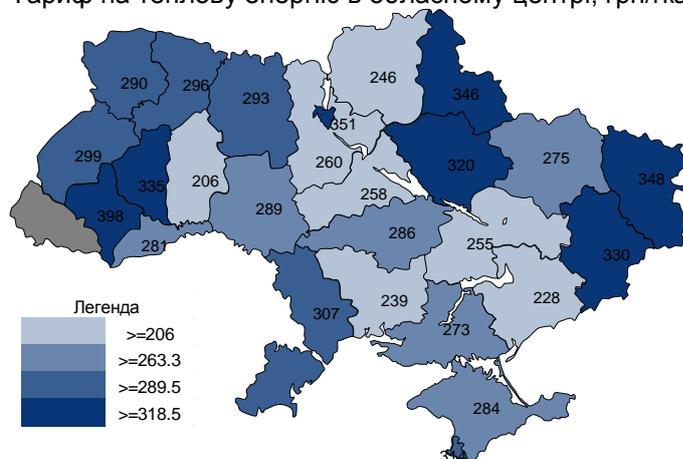
Роздрібна ціна на газ для населення

Джерело: Нафтогаз, Національна комісія регулювання електроенергетики України

Ціни на теплопостачання по областях дуже різні

Тариф на теплову енергію в обласному центрі, грн/гкал

Джерело: Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України

В Україні існує дуже велика різниця в тарифах на теплопостачання навіть у сусідніх регіонах

Більшість населення сплачує менше чверті імпортної вартості російського газу. Різницю між імпортною ціною та тим що платить населення несуть на собі підприємства (які платять в рази більше за домашні господарства) та державний бюджет. Таким чином ціни на газ субсидіюються з державного бюджету рівним чином для всіх категорій населення незалежно від рівня їхнього доходу. Оплата за газ складає 36% обсягу платежів за комунальні послуги в Україні. Ще третина вартості комунальних платежів складає централізоване опалення та гаряче водопостачання. Тарифи по теплопостачанню дуже різноманітні по регіонам України. Для прикладу, в Хмельницьку гігакалорія коштує 209 грн., в той час як у сусідньому Тернополі 335 грн. 12 травня Президент Віктор Янукович [зробив публічну заяву](#), давши завдання уряду «забезпечити єдиний по всій країні підхід до тарифоутворення».

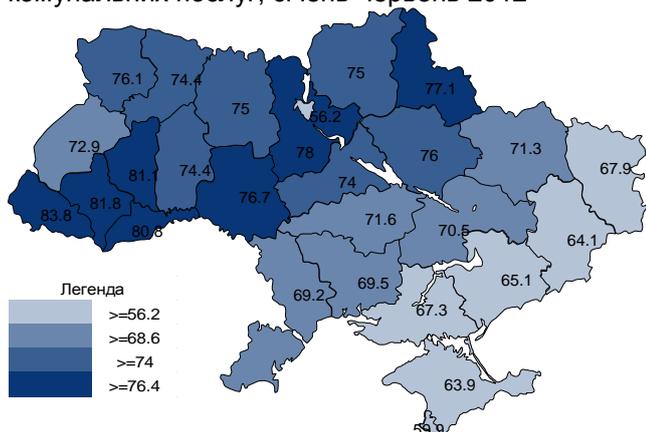
Від підняття цін на газ та теплопостачання більше постраждають Західні регіони

На Сході значно більша заборгованість з оплати комунальних послуг

Підвищення цін на теплопостачання породжує дещо складнішу, ніж здається на перший погляд, політичну проблему, оскільки підняття цін по регіонам України буде дуже нерівномірним. Населенню буде важко пояснити, чому людям в сусідньому регіоні ціни були піднято менше, ніж їм, навіть попри очевидну різницю у попередній вартості. Окрім цього із-за меншої вартості праці складова частина витрат на оплату газу та теплопостачання у сукупних комунальних платежах на Заході України є значно більша, ніж на Сході. Для прикладу на Заході плата за газ та тепле водопостачання складає 75%-80% рахунку за комунальні послуги, тоді як у Східних областях України ця частка складає 65%. Тобто від підвищення цін на газ та опалення більше постраждають Західні області, ніж Східні. З іншого боку, заборгованість з оплати комунальних послуг на Сході складає в середньому 4 місяці, тоді як на Заході та в Центрі вдвічі менше. Підняття цін на газ та опалення вимагатиме також і більш жорстких заходів контролю над сплатою, від чого більше постраждають Східні регіони.

Захід та Центр більше постраждають від підвищення цін на теплопостачання та газ

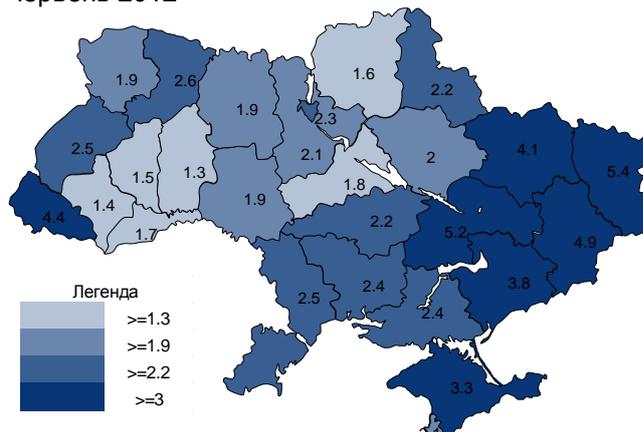
Частка газу та теплопостачання в загальній вартості комунальних послуг, січень-червень 2012

Джерело: Укрстат

На Сході та Півдні України постерігається найбільша заборгованість з оплати комунальних послуг

Заборгованість з оплати комунальних послуг, місяці, червень 2012

Джерело: Укрстат

Підняття цін на газ є лише методом стимулювання енергозбереження

Підняття цін на газ для населення не є самоціллю, а лише інструментом, який повинен стимулювати інвестиції в енергозберігаючі технології. Підвищення енергоефективності є основною вимогою МВФ, який бажає, щоб Україна зменшила свою залежність від імпорту газу і таким чином покращила стан платіжного балансу. Інвестиціям в енергозберігаючі технології зараз перешкоджають дуже високі процентні ставки по кредитам. Високі процентні ставки в свою чергу є наслідком підтримання фіксованого курсу гривні. Перехід на більш гнучкий курс гривні може означати падіння вартості гривні до долара та подальше збільшення різниці між імпортною та роздрібною ціною на газ. Також існують певні недосконалості в законодавстві, які обмежують населення від самовільного від'єднання від централізованого опалення. Банкам складно кредитувати Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку (ОСББ) із-за їхнього статусу неприбуткових організацій. Та й ОСББ об'єднують поки трохи більше 10% будинків в Україні. За фіксованого курсу гривні та недосконалості законодавства підняття цін на комунальні послуги не буде мати бажаного ефекту. Поряд із підвищенням цін на газ потрібна комплексна програма реформування галузі ЖКГ та лібералізація валютної політики. Принаймні до виборів у Верховну Раду правляча коаліція навряд чи наважиться на непопулярні

Кредит МВФ не є вкрай необхідним уряду поки можна самостійно позичати на зовнішніх ринках

Навіть після парламентських виборів швидке відновлення співпраці з МВФ є сумнівним

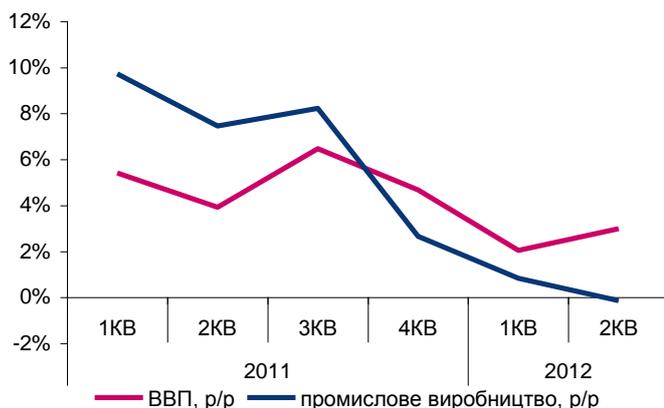
Внутрішнє споживання значно зросло в другому кварталі

кроки. Проте навіть після парламентських виборів шанси на швидке відновлення програми МВФ та впровадження непопулярних реформ не є значні. Справа не тільки у великій технічній та політичній складності проведення реформ. МВФ більше не кредитує державний бюджет, а лише НБУ. Уряд поки може самостійно позичати на міжнародних ринках, наявність кредиту МВФ в кращому випадку лише знизить вартість зовнішніх запозичень для України на 1-2%. Поки Україна не знаходиться в фінансовій кризі, і уряд не відрізаний від зовнішніх запозичень, доти в уряді немає термінових причин приймати умови МВФ. І навіть за кризової ситуації позики МВФ є дійсно цікаві, якщо хоча б частина грошей може бути використана на фінансування дефіциту бюджету. МВФ буде не надто зацікавлений у все ж доволі нетрадиційному для нього кредитуванні держбюджету принаймні з трьох причин: значні витрати на боротьбу з борговою кризою в ЄС, невдалий досвід співробітництва з Україною в попередні роки, різке зменшення порівняно з 2008 роком обсягу наданих кредитів Україні іноземними банками. Кредити Західних банків Україні знизились із докризових 57 млрд. дол. до 36 млрд. дол., Україна більше не складає таку значну загрозу світовій фінансовій системі, як раніше. Найбільш ймовірно, що і після виборів ціни на комунальні послуги залишатимуться незмінними тривалий час. З іншого боку, МВФ теж цілком може піти на компроміс, знявши вимогу підвищення цін на газ, що дозволило б відновити принаймні кредитування НБУ.

ЄВРО 2012 та низька інфляція допомогли росту ВВП в 2 кварталі
Реальний ВВП зріс на 3% р/р у 2 другому кварталі. Дані стали позитивною несподіванкою, оскільки промислове виробництво спадало. Росту ВВП посприяли інвестиції у підготовку до ЄВРО 2012 та значний ріст внутрішнього споживання. Якщо в першому кварталі реальний роздрібний товарооборот зріс на 12% р/р, то в 2 кварталі ріст склав 15% р/р. Причиною росту внутрішнього споживання виступили дефляція споживчих цін на вплив туристів на футбольний чемпіонат.

Незважаючи на падіння промислового виробництва, ріст ВВП був значним

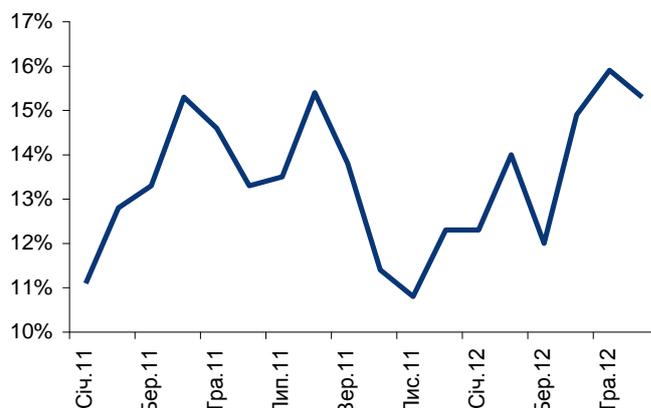
Реальний ВВП та промислове виробництво

Джерело: Укрстат

Внутрішнє споживання значно зросло в 2 кв.

Роздрібний товарооборот, р/р

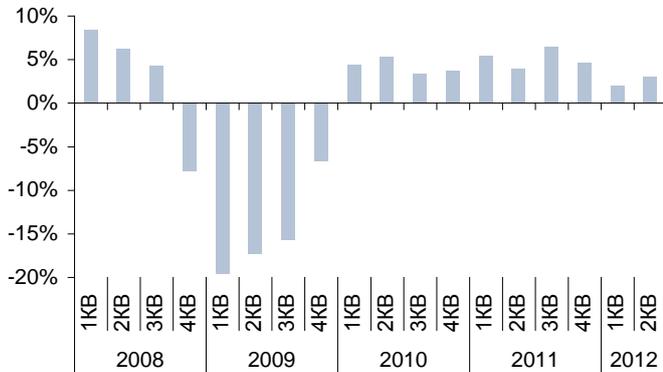
Джерело: Укрстат

Економічного зростання в третьому кварталі не буде

Інфляція дещо прискориться в третьому кварталі, врожай буде нижчий, ніж минулого року. Обсяг інвестицій також скоротиться із-за подальшого росту процентних ставок та завершення періоду підготовки до ЄВРО 2012. Динаміка промислового виробництва не покращиться із-за подальшого сповільнення світового економічного росту. Ріст реального ВВП у третьому кварталі буде відсутнім.

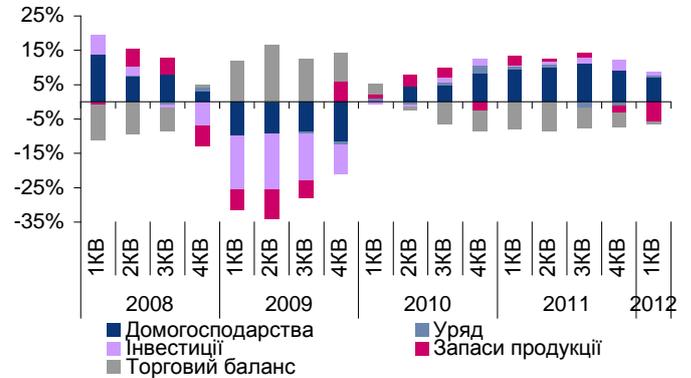
ВВП

Реальний ВВП, р/р

Джерело: Укрстат

Структура динаміки реального ВВП

Джерело: Укрстат

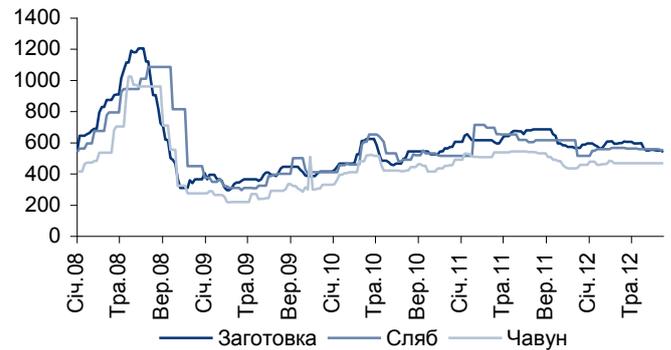
Промислове виробництво та ціни на сировину

Промислове виробництво, р/р

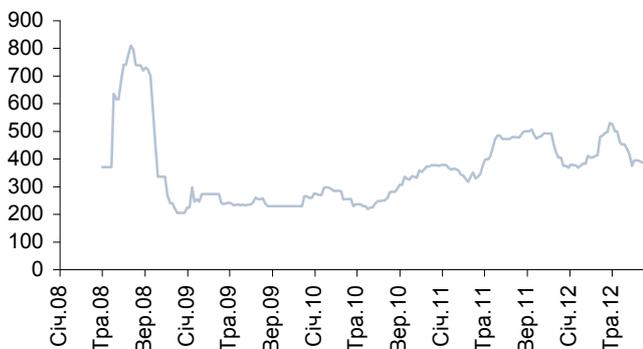
Джерело: Укрстат

Ціни на сталь

Джерело: Блумберг

Ціна добрих

Джерело: Блумберг

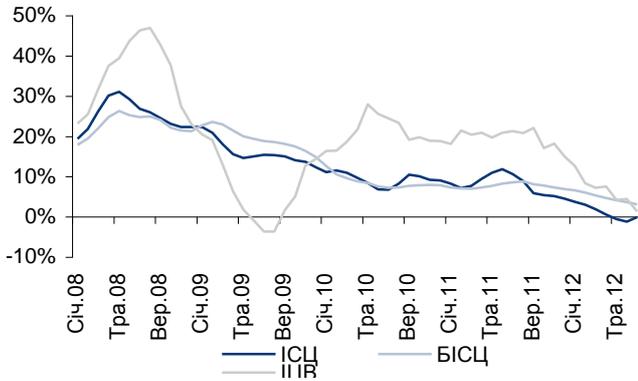
Ціни на пшеницю та соняшкову олію

Джерело: Блумберг

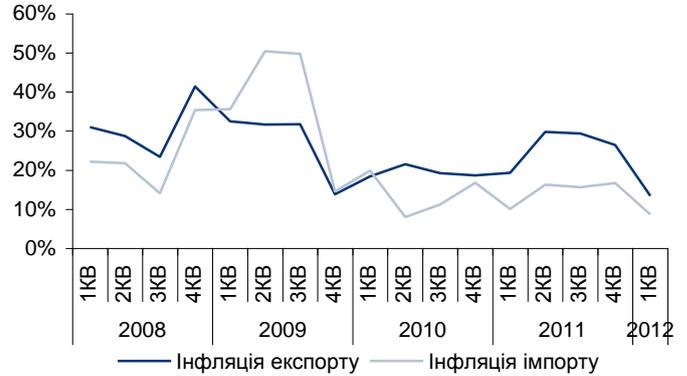
Інфляція

ІСЦ, ІЦВ, базовий ІСЦ

Джерело: Укрстат

Інфляція експорту та імпорту

Джерело: Укрстат

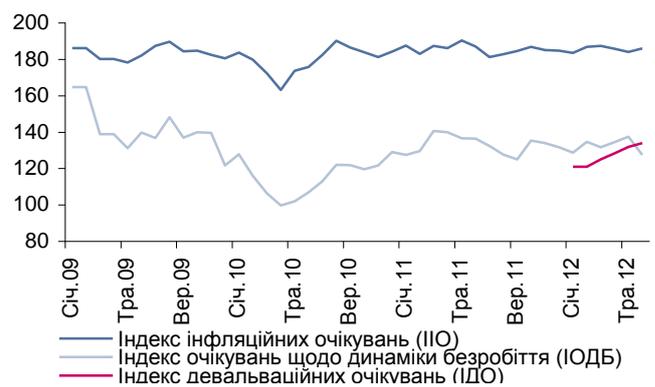
Споживчі настрої

Індекси споживчих настроїв

Джерело: GfK Україна

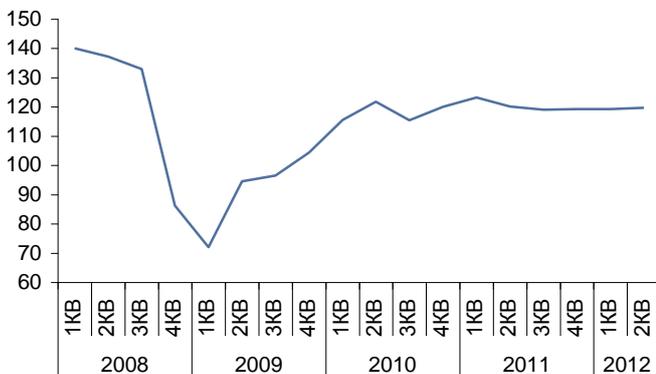
Очікування споживачів

Джерело: GfK Україна

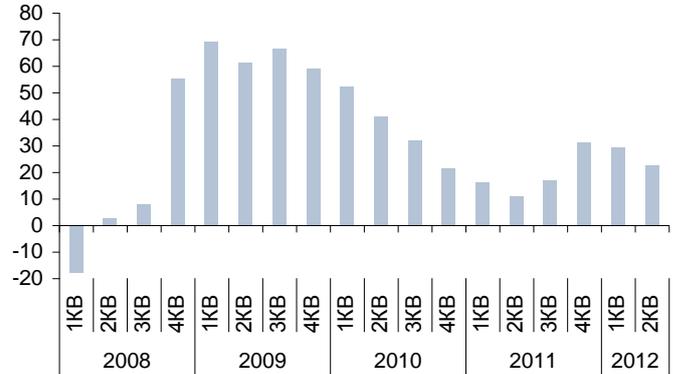
Ділові настрої

Індекс ділових настроїв

Джерело: НБУ

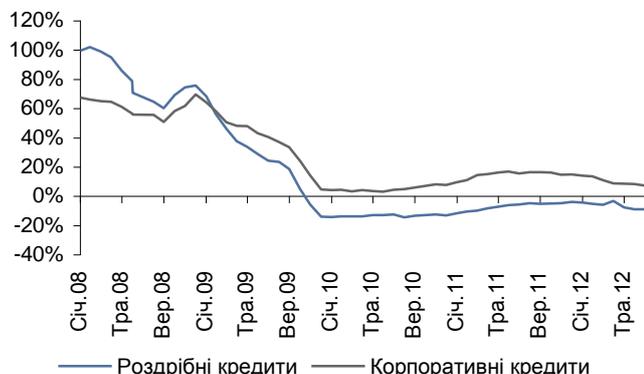
Компанії, сприйняття важкості кредитних умов (+ занадто важкі)

Джерело: НБУ

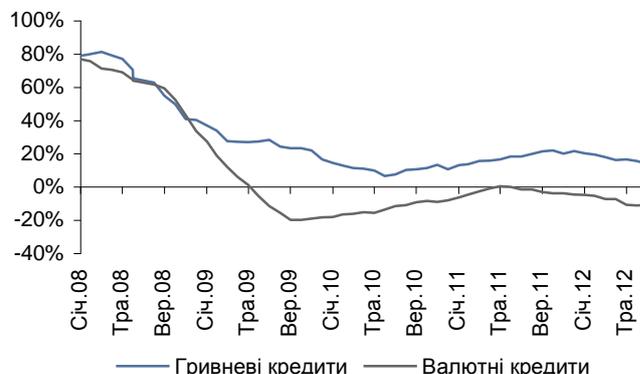
Кредити

Роздрібні та корпоративні кредити, р/р

Джерело: НБУ

Позики в іноземній валюті та гривні, р/р

Джерело: НБУ

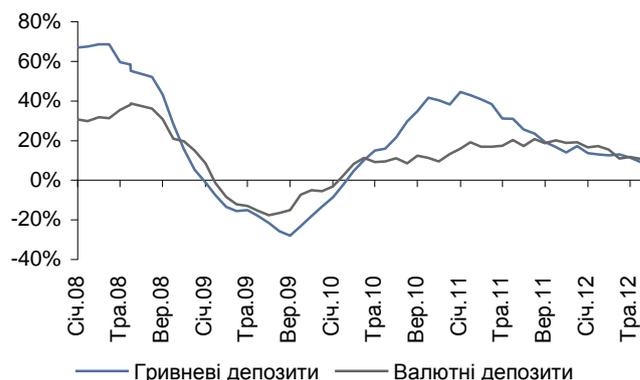
Депозити

Роздрібні та корпоративні депозити, р/р

Джерело: НБУ

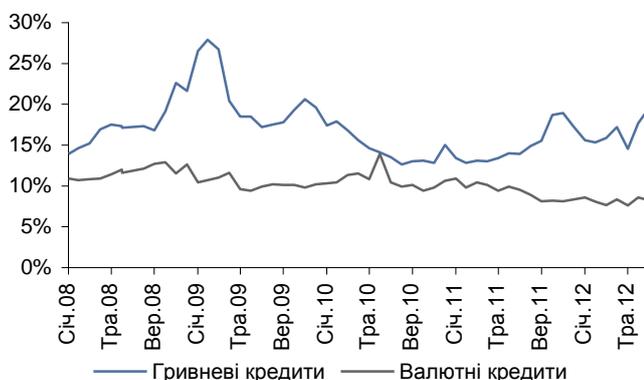
Депозити в іноземній валюті та гривні, р/р

Джерело: НБУ

Процентні ставки

Середньозважені ставки за кредитами

Джерело: НБУ

Середньозважені ставки за депозитами

Джерело: НБУ

Макропрогнози

	2008	2009	2010	2011	2012П	2013П
Номинальний ВВП, млрд. грн.	948	915	1 095	1 314	1 386	1 622
Населення, млн.	46.1	46.0	45.8	45.6	45.3	45.1
ВВП на душу населення, грн.	20 571	19 885	23 911	28 788	30 570	35 963
Реальний ВВП, р/р, %	2.3	-14.8	4.2	5.2	1.0	3.0
Споживання домогосподарств, р/р, %	12.0	-14.9	7.0	14.0	2.0	-2.0
Валове нагромадження капіталу, р/р, %	2.0	-50.5	4.9	9.0	5.0	-20.0
Середня зарплата, грн.	1 806	1 906	2 239	2 633	2 804	3 141
Приріст середньої зарплати, %	33.7	4.0	17.5	17.6	6.5	12.0
Роздрібна торгівля, р/р	18.6	-16.6	7.6	14.7	2.0	-2.0
Промислове виробництво, р/р	-3.1	-21.9	11.0	7.6	-1.0	4.0
ІСЦ, р/р, середній	25.2	16.2	9.4	8.0	1.1	12.0
ІСЦ, р/р, кінець року	22.3	13.0	9.2	4.6	3.0	14.0
Безробіття, %, середнє (методологія МВФ)	6.4	8.8	8.1	8.0	7.9	8.0
Експорт (млрд. грн.)	449	438	551	708	675	797
Імпорт (млрд. грн.)	525	454	582	782	807	795
Торговий баланс, % ВВП	-7.9	-1.7	-2.9	-5.6	-9.6	0.1
Прямі іноземні інвестиції, % ВВП	6.1	3.8	4.3	4.2	4.0	5.0
Сальдо поточного рахунку, % ВВП	-6.7	-1.7	-1.9	-5.6	-8.6	1.1
Дефіцит бюджету, % ВВП	-1.2	-6.3	-5.9	-2.6	-2.5	-2.0
Державний борг, % ВВП	20.0	34.6	42.0	30.6	30.2	30.8
Зовнішній борг, % ВВП	55.4	90.9	80.0	76.7	72.7	81.6
Облікова ставка НБУ, середня	12.00	11.10	8.90	7.75	7.65	7.50
Облікова ставка НБУ, кінець року	12.00	10.25	7.75	7.75	7.50	7.50
Міжбанківська ставка на 1 міс., середня	14.80	17.97	7.72	10.20	13.90	12.25
Міжбанківська ставка на 1 міс., кінець року	23.60	18.10	6.50	25.00	28.00	12.00
Дохідність ОВДП, 2Р, середня	12.90	25.40	15.40	11.90	16.60	14.75
Дохідність ОВДП, 2Р, кінець року	25.00	26.00	12.00	19.00	25.00	14.50
USD/UAH середній	5.25	8.07	7.95	7.98	8.00	10.50
USD/UAH кінець року	7.80	7.98	7.98	8.00	8.00	10.50
EUR/UAH середній	7.67	11.34	10.51	11.11	10.80	13.13
EUR/UAH кінець року	10.67	11.67	10.66	10.37	10.80	13.13
Обсяг кредитів банків, млрд. грн.	734	718	724	792	851	1 063
Обсяг депозитів банків, млрд. грн.	358	328	414	497	535	710
Наявний дохід домогосп., млрд. грн.	638	674	813	1 251	1 373	1 579
Частка заощадження домогосп., %	10.6	12.2	16.7	10.1	11.0	14.0

Контакти

Казначейство

(купівля/продаж цінних паперів)

Дмитро Лазарєв

Директор Казначейства

044 585 92 33

Відділ продажу казначейських продуктів (валютообмінні операції, депозитні операції)

Олександра Анцюнас

Головний фахівець

044 593 17 80

Управління комунікацій

Олена Павловська

Начальник відділу

044 585 67 49

Відділ економічних досліджень

Мар'ян Заблоцький

Начальник відділу

044 593 91 88

Іван Улітко

Аналітик

044 593 00 03

Ігор Жолонківський

Аналітик

044 593 17 84

Цей звіт підготовлений банком АТ «ЕРСТЕ БАНК» (надалі Ерсте Банк) або його вищезгаданими дочірніми компаніями. Наведена у звіті інформація та висловлені думки базуються на достовірних джерелах, але ми не стверджуємо, що ця інформація точна чи повна, тому не слід її такою вважати. Всі згадані думки, прогнози та передбачення відображають наші погляди на дату виходу цього звіту і можуть змінюватись без попередження. Звіт не повинен бути пропозицією чи заохоченням купити або продати зазначені в звіті цінні папери. Час від часу Ерсте Банк чи його дочірні компанії або керівники чи працівники Ерсте Банку або дочірніх компаній можуть мати частку в цінних паперах чи бути власниками опціонів, варантів чи відповідних прав або інших цінних паперів таких емітентів і можуть діяти на ринку від свого імені по операціям за цими цінними паперами. Подальшу інформацію щодо згаданих у тексті цінних паперів при бажанні можна отримати в Ерсте Банку. Показники минулих періодів не обов'язково визначають майбутні результати, а операції по цінним паперам, опціонам та ф'ючерсам можуть вважатись ризикованими. Не всі операції підходять кожному інвестору. Інвесторам слід радитись з їхніми консультантами, щоб переконатись, що спланована інвестиція відповідає їхнім потребам та перевагам, і що вони повністю розуміють ризики, які можуть виникати при цих операціях. Цей документ не можна копіювати, розповсюджувати чи друкувати без попередньої згоди Ерсте Банку. Ерсте Банку підтверджує, що він схвалив будь-яку рекламну інформацію щодо інвестування, що міститься в цьому матеріалі.

Щоб побачити поточний перелік розкритої інформації та рекомендацій Ерсте Банку стосовно інвестування заходьте на www.erstebank.ua